

FINANSTIDNINGEN

TISDAG 25 SEPTEMBER 2001

Luffakturering via skatten

I GÅR MEDDELADE SAS allra nädigast att flygbolaget tänkte följa ordinarie tidtabell, eftersom det ser ut som om regering och riksdag tänker hörsamma företagets skrik på hjälp i slutet av förra veckan. Tidigare hade SAS varnat för att man skulle låta planen stå kvar på marken. Bolaget där staten är störst utövade utpressning mot just staten. Vilket beslut som än hade fattats hade skattebetalarna fått lida för det, vilket demonstrerar att staten inte ska ägna sig åt kommersiell verksamhet. Göran Persson kallar SAS för "infrastruktur", och vägrar sälja.

Bakgrunden till nödroppet från SAS är att försäkringsbolagen med ett penndrag frigjort sig från ett terrorhot. Någon annan får betala. Den maximala ersättningen skruvades ner från 1 700 till 50 miljoner dollar, för exempelvis de skador som ett kapat plan kan ställa till på marken.

Så kan försäkringsbolagen försäkra sig, och när de inte anser sig kunna ta risken, så vill inte flygbolagen heller göra det. Samma scen utspelade sig över hela EU. Flygbolag som ville ha garantier, och regeringar som ansåg sig tvungna att ge efter. I Liège i lördags gav EU:s finansministrar sig själva fritt fram. Nu snubblar de över varandra.

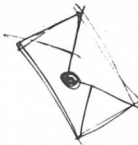
OK. Det är ingen önskesituation när de europeiska regeringarna galopperar i kapp för att komma sina nationella flygbolag till hjälp. Om det stannar vid en temporär insats för att lösa en akut situation – det gemensamma EU-beslut där regeringarna släppte lös sig själva talar om 30 dagar – så må det väl vara hänt.

Men det får inte gå längre. På en marknad som flyget ligger det nära till hands att det uppstår en oödel tävlan i subsidier. Nationell stolthet står på spel.

MÅNGA FLYGBOLAG I EUROPA dras redan sedan tidigare med ekonomiska problem. Dessa problem har egentligen politiska orsaker. På grund av politisk inblandning finns ett motstånd mot strukturförändringar inom en bransch som verkligen skulle behöva det.

I skydd av en extraordinär händelse, terrordåden i USA, och minskningen i resandet kan EU:s medlemsländer använda en unik situation för att motivera permanenta bidrag. Vem tror att de skandinaviska regeringarna är beredda att låta SAS konka? Sedan sitter hela EU:s skattebetalare med Svarte Petter, och håller var sitt flygbolag under armarna. Och bekostar därmed att man upprätthåller en sjuk struktur i en stor bransch.

EN LIKANDE UTVECKLING har redan inträffat i USA. Redan före terrorattacken var flygbolagen i kris. Efter terrorattacken släpar man nu ut ett stödpaket om cirka 200 miljarder kronor på startbanan. Rent stöd, lånegarantier och bidrag till säkerhetsförbättringar. Risken är att katastrofbiståndet utvecklas till ett rent branschstöd. Och den internationella flygorganisationen lata vill att de europeiska bolagen ska få stöd som de amerikanska. Det ska de inte ha.

DEN ENDA utmaning Malin Siwe upptäcker, när hon i FinansTidningen 20/9 raljerar över lanseringen av Coop, är en utmaning av språk-

känslan. Samtidigt gör hon tankverpan att KF inte kan påstå sig utmana oligopol eftersom man är en av de tre största på dagligvarumarknaden.

Det är trist med så onyanserad argumentering även om den sker i käserand form. Alla är kanske inte lika. Konsumentföreningarna

och KF har faktiskt inte samma mål och drivkrafter i verksamheten som andra företagen.

När holländsk/norsk/svenska Ica Ahold behärskar 48 procent av den svenska egentliga dagligvaruhandeln kanske det är bra för maktbalansen på marknaden att konsumenterna äger och via KF driver den största stormarknadskedjan Coop Forum och supermarknadskedjan Coop Konsum.

Att konsumentkooperationen under hela sin historia angripit marknadsimperfectioner borde vara väl känt även på FinansTidningen. För 80 år sedan hand-

lade det om att med egen tillverkning och egen produktionskapacitet bryta dåtidens monopol. På 1980-talet utvecklade konsumentkooperationen marknaden för ekologiskt producerade och miljöanpassade produkter i strid med den tidens etablering på livsmedelsområdet. Nu gäller det bank för vardagens hushållsekonomi.

Förhoppningsvis kan även FinansTidningen upptäcka att mångfald och konkurrens är positivt för konsumenterna.

ELISABETH "PYTTAN" STRÖM
Vice vd i KF

"Vem tror att regeringarna är beredda att låta SAS konka?"

Kroppens fristad

Asylpolitiken är lobotomerad

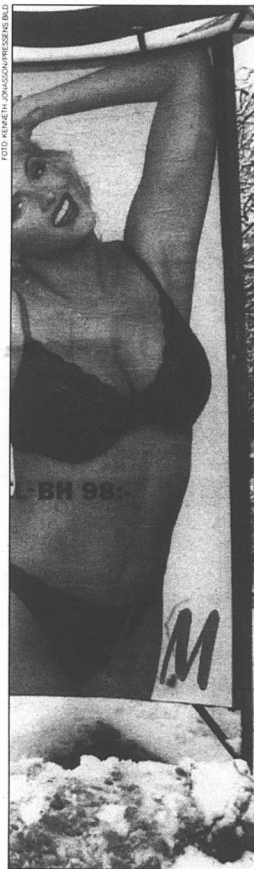
SIGNERAT

Vi skakar våra huvuden och vindar våra ögon när någon utlännings säger: Ah, Sverige, syndens förlovade land. Men faktum är att vi är kropps- och sexfixerade.

Den årliga tradition vras manifestation nalkas, den upprörda debatten om H&M:s julklappsaffischer. Är underklädesmodellen för yppig och därför ett hån mot den svenska kvinnan som Anna Nicole Smith? Är hon för pinnig och därför den som puttar potentiella anorektiker över svältgränsen? Är det inte fel att visa trosor och bh:ar på levande modeller över huvud taget, ett sätt att göra människor till objekt? I så fall vore lösningen att alla kvinnor bar chador, en kroppstäckande slöja. Men chador är ingen lösning. Chador är ett problem. Den allmänna uppfattningen i Sverige är att en kvinna som är klädd i chador är förtryckt av det muslimska patriarkatet.

Faktum är att kvinnor som söker asyl i Sverige anför utsikten att behöva bära chador, eller sjaletten hijab, som argument för sin sak. Det vore att bruka våld på sig själv som en västerländskt tänkande, kristen kvinna, att täcka håret med en sjalett. Men utan sjalett i Iran känner en kvinna en "vägrundad fruktan för att straffas med döden eller annan omänsklig eller föredranda behandling eller bestraffning" skriver hennes ombud till Utlänningsnämnden, UN.

I RIKSDAGEN KLAGAR politiker ur alla partier på UN:s njugghet att ge asyl till personer som riskerar förföljelse på grund av sitt kön eller sin sexualitet. I Pakistan, till exempel, förekommer det att kvinnor mördas, eller bara försvinner. För att de anses ha dragit skam över sin familj. I delar av Afrika stämpas flickor för stor omtämlighet. Asyl till alla kvinnor som inte har det lika bra som i Sverige, är slutsatsen. Prövningen blir enkel. Inget trassel med identetskoll. Visa ditt sköte och uppehållstillståndet är ditt.

Bättre än chador?

Hedersmord är en vederstygglighet, som all privat rättsutövning. Rättsutövning under lagarna kan också vara vedervärdig: spöstraff, tortyr, dödsstraff. Lagarna kan vara djupt orättfärdiga. Då ska vi fördöma dem. Som medborgare och politiker. Men att därifrån dra slutsatsen att alla kvinnor i länder med gräsliga lagar har rätt till asyl i Sverige är att gå för långt. Med det synsättet skulle bortåt hälften av jordens kvinnor ha rätt till uppehållstillstånd i Sverige. För att hustillsammanhand inte är ett brott i deras hemländer. För att det i några fall förekommer att släktingar tar livet av kvinnor medan polisen tittar ett annat håll. För att flick-

foster aborteras. För att otrohet är olagligt.

Sedan 1997 är förföljelse på grund av sexuell läggning också en grund för asyl. Men få HBT-personer – homon, bin och transor samlas ihop i den sjukdomsklingande förkortningen numera – har fått uppehållstillstånd av bara det skälet. UN avisar bögar till Iran med motiveringen att få, om ens några, bögar i landet med 75 miljoner invånare har arvättats sedan 1992. Ån sen, säger kritikerna. Risken finns. Homosexuella handlingar är ett brott där, liksom i stora delar av Afrika, Karibien och Asien. Och i Republika Srpska.

VÅR SEXUALITET är en viktig del av vårt liv. Kläderna och frisyrerna också för många. Men minst lika viktigt är att få tänka och tycka vad man vill. Högt. Ändå är det knappt någon politiker som hävdar att var människa som lever i en diktatur, eller i ett land som mest är en demokrati på papperet, har rätt till asyl i Sverige. Kroppen går före tanken. Och det är inte första gången. De svenskar som tvångsterilerades har fått rätt till ersättning av staten. De som tvångslobotomerades har det inte.

Utlänningsnämnden, eller vad den prövande myndigheten för tillfället heter, kommer alltid att få skäll. Den sysslar med svåra avvägningar med stora konsekvenser för enskilda människors liv. En rimlig ordning vore att begränsa antalet ärenden, genom att återgå till den gamla flyktingdefinitionen och hålla hårt på den. I övrigt borde var och en, varhelst ifrån, få bo och verka i Sverige om hon kunde försörja sig själv på laglig väg. Kvinna som man. Bög som strejt. De stora summor, uppåt 100 000 kronor, som folk ger flyktingsmugglare i dag skulle ge en god tidsfrist under jobbvakten.

Går inte för EU, ju. Så sant. Just nu. Men EU är till för att påverka.

MALIN SIWE
malin.siwe@fti.se 08-562 086 30

FINANSTIDNINGEN

INGÅR I MODERN TIMES GROUP

LÄSARSERVICE DYGNET RUNT

Utbevilning tidning, adressändring mm, 08-562 087 00
Prenumerationer 08-562 620 35
Fax 08-562 087 92
E-post dist@fti.se

VÄXEL

08-562 086 00

FAX

08-562 087 90

POSTADRESS

Bor 70347, 107 23 Stockholm

BESÖKSADRESS

Kungsgatan 18, 4 tr

REDAKTIONEN

Nyhetsschefen 073-699 26 00

redaktion@fti.se

E-post 08-562 087 93

Fax 08-562 087 93

ANNONSER

Telefon 08-562 087 10

Fax 08-562 087 91

CHEFREDAKTÖR/ANSVARIG UTGIVARE Per Lundgård 08-562 086 00

CHEFREDAKTÖR/OPINION OCH KULTUR Johan Hakelius 08-562 086 11

VERKSTÄLLANDE DIREKTÖR

Michael Porseryd 08-562 086 00

UTGIVARE

FinansTidningen AB, ett företag i Modern Times Group, MTG AB

PRENUMERATIONSPRISER

Helår 2 538 kr (inkl. moms 2 690 kr)

Halvår 1 421 kr (inkl. moms 1 506 kr)

Kvartal 774 kr (inkl. moms 820)

Månad 259 kr (inkl. moms 275)

Postgiro: 92 03 03 5

Bankgiro: 5470-1016

WEBSIDA OCH TEXTARKIV

FinansTidningen finns tillgänglig på www.fti.se. Förbehåll mot elektronisk lagring och publicering måste göras av skribenten. Detta medges normalt inte. För obeställt material ansvarar ej

FinansTidningens förbehold

185 000 LÄSARE

FINANSTIDNINGEN
ISSN-1100-692X
KYL PRESS AB
VÄSTERÅS 2001